

אאאא, חוזם: 20009
אל: וושינגטון/979
מ-: המשרד, תא: 140294, חז: 1320, דד: מ, סג: שמ,
בבב
901708

שמור/מידי

אל: תפוצה מדינית
מאת: ערב 2

הנדון: מפקד אוכלוסין לעקורי '67 בני רצועת עזה בשת'פ פלסטיני-מצרי

1. הצהרת העקרונות בין אש'פ לישראל קבעה, בפרק העוסק בקשרים המשותפים בין שני הצדדים (הישראלי והפלס') לבין מצרים וירדן, הקמת ועדה מתמדת משותפת (להלן 'הועדה המרובעת') שמסמכותה להחליט על עקרונות 'הכנסתם של בני אדם, שעזבו את הגדמ'ע ורצועת עזה ב-1967'. על בסיס זה, פורמלית לפחות, ניתן להבין את הפעילות הפלס'-מצרית המתקיימת בשבועות האחרונים סביב קיום מפקד אוכלוסין של עקורי '67, בני רצועת עזה:

א. בדצמבר '93 התקבלה החלטה משותפת של אש'פ וממשלת מצרים לקיים מפקד כללי. מעשית, המפקד שהתחיל בפברואר השנה ואמור להסתיים ב-15/4 נערך בנוסף למצרים, גם במדינות המפרץ, ירדן, סוריה, לבנון ולוב. בעתיד יכללו בו מדינות נוספות.

ב. אש'פ, החסר מנגנון שיוכל להתמודד עם מבצע כזה, מסתייע בשלב זה בשרות הבירוקרטי המצרי. במסגרת זו הוחלט ששאלונים בנושא יחולקו בקונסוליות המצריות במדינות הרלוונטיות, לשרות עקורי '67, בני רצועת עזה. הטופס שיוצג בנציגויות המצריות, כולל את הפרטים הבאים: שם, שם האם, שם בן הזוג, תאריך הלידה, מקום לידה, מקצוע, מקום עבודה נוכחי, ארץ המקור לפני '48, הכתובת לפני '67 וכתובת נוכחית. כן יתבקש העקור לציין את מספר תעודת המעבר, תאריך הנפקתה, תאריך העקירה מרצועת עזה ולענות על שאלות אישיות בנוגע לרצונו של האדם לשוב או לא.

ג. במקביל הודיע פארוק קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש'פ, לנציגויות הארגון בעולם על הכוונה לבצע מפקד אוכלוסין של עקורי '67, בני רצועת עזה, זאת בתיאום עם הקונסוליות המצריות. מפקד זה, נמסר בהנחיות, לא יבוצע בקרב העקורים בני הגדה המערבית. בהקשר זה יש להזכיר, שזמן קצר קודם החתימה על הצהרת העקרונות בין אש'פ לישראל, שיגר ערפאת (אוגוסט '93) שליח אישי שהוסמך לפקח על מפקד אוכלוסין דומה לזה הנוכחי שנערך בלבנון.

2. עד דיוני 'הועדה המרובעת', אש'פ נאלץ להתמודד עם מס' קשיים, העולים מעצם מורכבותו של מפקד מעין זה, מכאן:

א. דוברים פלס' הדגישו שמטרת המפקד היא להבטיח את אופצית השיבה, אך אין פרושו של מילוי הטופס ויתור על זכויות המגורים והעבודה במדינות המארחות. הבהירו גם שמפקד זה נועד לשרת את התושב הפלס', בכך שיסייע בקליטתם במסגרת תוכנית פיתוח השלטון הפלס'.

ב. עצם האבחנה שנעשית במפקד הנוכחי בין עקורי '67, ילידי

רצועת עזה, לבין אלו שמוצאם מהגדמ'ע, תאלץ את אש'פ ליישב את תחושת האפלייה, בין אוכלוסיות אלו, כפי שכבר באה לביטוי במחנות הפליטים בלבנון.

3. כאמור מפקד האוכלוסין החל במס' מדינות ערב בתחילת פברואר וגורמים מצריים הבטיחו שהוא יתקיים גם במדינות נוספות (מבלי לפרט באלו מדינות). עם זאת לוח הזמנים הקצר שנתר עד אפריל מעלה ספק אם אכן כך יהיה. בינתיים, גם עקב מיעוט התייחסות מצרית לנושא, קשה לעמוד על מידת הצלחתו של המפקד ורמת שתוף הפעולה בין המדינות המארחות לבין הגורמים הפלס' והמצריים. מידיעות בודדות, ניתן ללמוד, בינתיים על הענות פלס' נמוכה. בעמאן, לדוגמא, פנו רק עשרים משפחות לקונסוליה המצרית. טרם ברור גם כיצד ואם יפקדו תושבי הפזורה הפלס' בריכוזים חשובים נוספים (כמו אמל'ט, שם יושבת קהילה פלס' גדולה מאוד).

4. הפלסטינים מייחסים, מטבע הדברים, חשיבות רבה לסוגיה זו, בפרט שהיא מהווה, למעשה, חלק מן המכלול הסבוך והמורכב של 'זכות השיבה'. ההתמקדות, בשלב זה, בעקורים בני רצועת עזה, והשאירה (הפלס'-מצרית) לסיים את המפקד עד אמצע אפריל השנה קשורים, כמובן, לתהליך יישום הסכם 'עזה-יריחו' וללוח הזמנים שנקבע בו. פורמלית, כאמור, מדובר בהערכות לקראת דיוני 'הועדה המרובעת' אם וכאשר תתכנס, אך לא פחות מכך, חשוב להקדין גם בפני תושבי השטחים, כי אש'פ לא זנח את העיסוק המעשי בסוגיה מרכזית זו.

5. ניתן גם להניח, שהשת'פ הפלס'-מצרי בנושא זה, הנובע כמובן מכך שמדובר בפלס' בני רצועת עזה (שנתונה היתה לשלטון מצרי) נוח עתה לפלס' בעיתוי הנוכחי. ברור גם כי האינטרס המצרי נובע מן ההסכם הפלס'-ישראלי, אך גם מאינטרס עצמי, חיוני לא פחות ע'מ לפתור את בעיית הריכוז הפלס' המצוי בארצם. נסיון לקיים מהלך דומה עם הירדנים, בנסיבות וביחסים הנוכחיים ביניהם, עלול היה לעורר בעיות רבות ולהעלות אל מעל לפני השטח סוגיה סבוכה וכאובה, שאפשר ואינה נוחה בעיתוי הנוכחי מבחינת הירדנים.

6. ואוי גם לשוב ולהדגיש כי המגמה הפלס' העקבית, לכרסם בניסוחים מעורפלים ועמומים לטובתם, שרירה וקיימת גם בסוגיה זו. מימוש, ולו חלקי בלבד, של היבט זה בהצהרת העקרונות הישראלית-פלס' ישרת כמובן את אינטרסיהם גם בהמשך המו'מ.

ערב 2 - מירי עיני

תפוצה: שגריר, ציר, מדיני, קונגרס1, קונגרס2, מזת, הסברה1, הסברה2, עתונות, מדינית1, מדינית3, מדינית2, כנסיות, נספח1, נתיב, ק. ניהול, נספח2, ע.נספח2, כלכלית, כלכלית2, ארכיב, עבודה,